

(๓๑)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่

สวอ.๘๗/๒๕๖๒

คดีหมายเลขแดงที่

๑๓๖๒/๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

ระหว่าง

พนักงานอัยการจังหวัดชัยภูมิ

โจทก์

นายวันชัย อพรแก้ว

จำเลย

เรื่อง

ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ความผิดต่อพระราชบัญญัติป่าไม้

ความผิดต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ

โจทก์และจำเลย

อุทธรณ์

คำพิพากษา

ศาลจังหวัดชัยภูมิ

ลงวันที่

๒๙

เดือน

สิงหาคม

พุทธศักราช

๒๕๖๑

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓

รับวันที่

๒๖

เดือน

มีนาคม

พุทธศักราช

๒๕๖๒

/โจทก์ฟ้องว่า

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๒ -

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ เวลากลางวัน ถึงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ต่อเนื่องกันตลอดมา จำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ กั้นสร้าง แผ้วถาง ทำลายป่า ในที่ดินบริเวณป่าเขาแก่นตา คำ ซึ่งเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ เนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๓ งาน ๗๓ ตารางวา โดยการใช้เครื่องจักรไม่ทราบชนิด มีด จอบ และอุปกรณ์อื่น ๆ โกลาถกลางต้นหญ้าวัชพืชและตัดต้นไม้ปรับปรุงพื้นดินบริเวณดังกล่าวเพื่อเตรียมแปลงปลูกมันสำปะหลัง อันเป็นการทำลายป่า ยึดถือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น กระทำโดยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพดิน หิน กรวด หรือทราย ทำให้เสื่อมสภาพซึ่งไม้ ยางไม้ แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น และเป็นการเข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติดังกล่าว อันเป็นการทำลายหรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลาย หรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายเสียหายดังกล่าว เป็นเงิน ๘๖๐,๓๙๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙

/เป็นต้นไป

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๓ -

เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ เหตุเกิดที่ตำบลห้วยแย้ อำเภอนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ขอให้
ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๔, ๕๔, ๕๕, ๗๒ ตี พระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๙, ๑๔, ๒๖/๔, ๒๖/๕, ๓๑ พระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๒, ๑๓ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔, ๕, ๖, ๘, ๑๖ (๑) (๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ ให้จำเลย คนงาน
ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสีย
แก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติภายในระยะเวลาที่ศาล
กำหนด และให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน ๘๖๐,๓๙๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี
นับแต่วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า
และพันธุ์พืช

จำเลยให้การปฏิเสธ และให้การในคดีส่วนแบ่งว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง
เพราะมีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับที่ดินทำกินของจำเลยซึ่งทำกินและอยู่อาศัยมาก่อน

/การประกาศ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๔ -

การประกาศเขตอนุรักษ์ จำเลยจึงย่อมมีความชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ (ในขณะนั้น)

ในการทำประโยชน์ในพื้นที่เดิมและเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่

๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบในพื้นที่สำรวจการครอบครองเพื่อกำหนดขอบเขต

ให้ชัดเจน การคิดคำนวณค่าเสียหายของโจทก์ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและยังไม่ใช่ยอมรับ

ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้

พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง, ๗๒ ตี วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔, ๓๑ วรรคหนึ่ง (เดิม) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

มาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๔) (๑๓), ๒๔, ๒๗ เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อ

กฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔,

๓๑ วรรคหนึ่ง (เดิม) ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐

จำคุก ๑๐ เดือน ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ

/ลดโทษ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๕ -

ลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๖ เดือน ๒๐ วัน ให้จำเลย
คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิด
การเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ และให้จำเลย
ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

โจทก์และจำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริง
รับฟังเป็นยุติในเบื้องต้นว่า ตามวันเวลาที่เกิดเหตุในฟ้อง จำเลยเข้าไปปลุกไม้สำหรับปะหลังในพื้นที่ที่เกิดเหตุ
เนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๓ งาน ๗๓ ตารางวา ตามกรอบเส้นสีแดงของภาพถ่ายทางอากาศเอกสารหมายเลข จ.๑๙
นายสนอง การปลุก เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติไทรทองดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่จำเลย
ตามกฎหมาย มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยประการแรกว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่
โดยจำเลยอุทธรณ์ว่า โจทก์มิได้นำสืบและอ้างพยานหลักฐานให้เชื่อได้ว่านายสนองเจ้าหน้าที่อุทยาน

/แห่งชาติ

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๖ -

แห่งชาติไทรทองเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจในการร้องทุกข์กล่าวโทษบุคคลใดที่อ้างว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ และเมื่อมีการแบ่งแยกกรรมป่าไม้และกรรมอุทยานฯ แล้ว บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติไทรทองจึงอยู่ในสังกัดกรรมอุทยานฯ เท่านั้น มิได้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ เห็นว่า นายสนองเบิกความว่า พยานรับราชการตำแหน่งพนักงานพิทักษ์ป่า มีหน้าที่ในการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน เมื่อที่ดินที่เกิดเหตุซึ่งอยู่ในตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติตามเอกสารหมายเลข จ.๘ และ จ.๙ ดังนั้นที่ดินที่เกิดเหตุจึงเป็นทั้งป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ การที่นายสนองพนักงานพิทักษ์ป่าอุทยานแห่งชาติไทรทอง ตรวจสอบขอคืนที่ดินที่เกิดเหตุซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติจึงเป็นการกระทำตามหน้าที่ ทั้งความผิดตามฟ้องในคดีนี้เป็นคดีอาญาแผ่นดิน พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจทำการสอบสวนได้โดยไม่ต้องมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ ดังนั้นผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษให้ดำเนินคดีนี้

/จะเป็นผู้ใด

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๗ -

จะเป็นผู้ใดจึงหามีความสำคัญไม่ อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยประการต่อมาว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ โจทก์มีนายสนองพนักงานพิทักษ์ป่าอุทยานแห่งชาติไทรทอง เป็นพยานเบิกความว่า พื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรทองได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาเอกสารหมาย จ.๙ และประกาศให้ราษฎรในพื้นที่ทราบตามเอกสารหมาย จ.๑๗ พื้นที่ที่เกิดเหตุอยู่ในตำบลห้วยแย้ ได้มีกฎหมายกระทรวงที่ ๙๗๘ ประกาศให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวงเอกสารหมาย จ.๘ ซึ่งได้มีการปิดประกาศให้ประชาชนทั่วไปทราบตามสำเนาหลักฐานการปิดประกาศสำเนากฎกระทรวงเอกสารหมาย จ.๗ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ พยานกับพวกร่วมกันลงพื้นที่บริเวณป่าเขาแก่นาคำ ตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง เมื่อมาถึงที่ดินที่เกิดเหตุ พบว่าเป็นไร่มันสำปะหลัง อายุประมาณ ๑ เดือน และมีนางแก้วฟ้า อาพรแก้ว อยู่ในที่ดิน นางแก้วฟ้าแจ้งว่า เดิมนางแก้วฟ้าเป็นผู้ครอบครองที่ดิน ต่อมาได้ยกที่ดินให้แก่จำเลยซึ่งเป็นบุตรไว้ทำกิน

/พยานหา

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๘ -

พยานหาค่าพิกัดด้วยจีพีเอสจากสัญญาณดาวเทียม ได้เนื้อที่ประมาณ ๒๕ ไร่ และตรวจสอบ
บัญชีรายชื่อพิสูจน์สิทธิเมื่อปี ๒๕๔๖ ว่าจำเลยอยู่ก่อนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน
๒๕๔๑ ที่รัฐอนุโลมให้ทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติไทรทองหรือไม่
ปรากฏว่าไม่มีชื่อนางแก้วฟ้าหรือจำเลย พยานจึงแจ้งนางแก้วฟ้าว่า นางแก้วฟ้าและจำเลยจะต้อง
คืนที่ดินที่เกิดเหตุตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ นางแก้วฟ้ายินยอมที่จะคืน
ที่ดินให้ แต่ขอเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังก่อน และลงลายมือชื่อแทนจำเลยตามบันทึกข้อตกลงขอคืนพื้นที่
เอกสารหมาย จ.๑๘ ซึ่งจำเลยยินยอมที่จะคืนพื้นที่ให้ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙ ต่อมา
เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ พยานกับพวกไปตรวจสอบที่ดินที่เกิดเหตุ พบว่าจำเลยเก็บเกี่ยว
มันสำปะหลังออกไปจนหมด แต่เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ปรากฏว่าจำเลยเข้าไปบุกรุก
ทำประโยชน์ในที่ดินที่เกิดเหตุอีก เมื่อหาค่าพิกัดด้วยจีพีเอสจากสัญญาณดาวเทียมวัดเนื้อที่ได้
๑๔ ไร่ ๓ งาน ๗๓ ตารางวา ตามกรอบเส้นสีแดงของภาพถ่ายทางอากาศเอกสารหมาย จ.๑๙
พยานจึงทำบันทึกการตรวจยึดพื้นที่ที่เกิดเหตุและแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจให้

/ดำเนินคดี

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๙ -

ดำเนินคดีแก่จำเลย ส่วนจำเลยนำสืบต่อผู้ว่า เมื่อปี ๒๕๒๙ นางแก้วฟ้าแต่งงานกับนายสมบัติ อพรแก้ว บิดมารดานางแก้วฟ้าได้ยกที่ดินบริเวณป่าเขาแก่นนาคำและป่าหินกูปให้แก่นางแก้วฟ้าและครอบครัวไว้ทำกิน เมื่อปี ๒๕๔๖ มีเจ้าหน้าที่มาสำรวจบริเวณที่ดินที่ทำประโยชน์ว่ามีอาณาเขตเท่าใด จากนั้น นางแก้วฟ้าและครอบครัวก็ทำกินเรื่อยมา ซึ่งจำเลยก็ช่วยมาตลอด จนกระทั่งปี ๒๕๕๐ จำเลย แต่งงานมีครอบครัว นางแก้วฟ้าจึงยกที่ดินที่เกิดเหตุให้จำเลยครอบครองทำประโยชน์ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ มีเจ้าหน้าที่มาสำรวจที่ดินที่เกิดเหตุ แล้วได้มีการจัดทำบันทึก ข้อตกลงขอคืนพื้นที่เอกสารหมาย จ.๑๘ จำเลยไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร นางแก้วฟ้ามารดา จำเลยลงลายมือชื่อไว้แทนจำเลย โดยแจ้งให้จำเลยทราบว่าจะไม่ยอมลงลายมือชื่อในบันทึก ดังกล่าว เจ้าหน้าที่จะไม่ยอมให้เก็บเกี่ยวผลผลิตและจะจับกุมจำเลย หลังจากนั้นจำเลยและราษฎร ที่ถูกฟ้องดำเนินคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมไปหลายหน่วยงาน ต่อมามีการประชุมร่วมของ คณะทำงานหลายฝ่ายทั้งฝ่ายรัฐและราษฎรหลายครั้ง สรุปว่าให้ชะลอการทวงคืนผืนป่าที่เกิดเหตุไว้ ตามบันทึกการเจรจาเอกสารหมาย ส.๓๔ เห็นว่า จำเลยรู้เห็นที่นางแก้วฟ้าลงลายมือชื่อในบันทึก

/ขอคืน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๐ -

ขอคืนพื้นที่เอกสารหมาย จ.๑๘ ไม่เคยโต้แย้งคัดค้าน การลงลายมือชื่อของนางแก้วฟ้าจึงเป็นการกระทำแทนจำเลยที่มีผลผูกพันจำเลยตามบันทึกดังกล่าว แม้นางแก้วฟ้าจะกล่าวอ้างว่าหากนางแก้วฟ้าไม่ยอมลงลายมือชื่อ เจ้าหน้าที่จะไม่ยอมให้เก็บเกี่ยวผลผลิตและจะจับกุมจำเลย ก็เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของนายสนองกับพวกเจ้าหน้าที่ที่ขอคืนพื้นที่ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ จากบุคคลที่บุกรุกป่าและไม่มีรายชื่อพิสูจน์สิทธิตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ไม่อาจทำให้บันทึกขอคืนพื้นที่ดังกล่าวไม่มีผลบังคับจำเลย และตามบันทึกขอคืนพื้นที่ระบุว่า เป็นการขอคืนพื้นที่ของราษฎรในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทองที่มีประกาศให้เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติตามเอกสารหมาย จ.๘ และ จ.๙ จำเลยย่อมทราบดีว่าที่ดินที่เกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติดังที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย ที่จำเลยเบิกความกล่าวอ้างว่าไม่ทราบว่าที่ดินที่เกิดเหตุอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติไทรทอง จึงเลื่อนลอยไม่มีน้ำหนักแก่การรับฟัง ส่วนบันทึกการเจรจาเอกสารหมาย ล.๓๔ ที่จำเลยกล่าวอ้างว่า ที่ประชุมสามฝ่ายมีขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม รัฐบาล กับคณะขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการ

/แผ่นดิน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๑ -

แผ่นดินขณะที่ ๕ ได้มีข้อตกลงเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓. ว่า ให้ชะลอการดำเนินคดี
แก่ราษฎรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายทวงคืนผืนป่า และจะดำเนินการตาม
คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๖/๒๕๕๗ โดยจะชะลอการดำเนินคดีและแก้ไขปัญหา
ราษฎรที่ได้รับผลกระทบโดยเร่งด่วน ซึ่งมีกรณีอุทยานแห่งชาติไทรทอง ชุมชนตำบลห้วยแย้
ที่เกิดเหตุด้วย เห็นว่า ข้อตกลงดังกล่าวได้กระทำขึ้นหลังจากที่นายสนองพนักงานพิทักษ์ป่ากับพวก
ดำเนินการขอคืนพื้นที่จากจำเลยแล้ว ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่ชอบด้วยกฎหมาย การชะลอการดำเนินคดี
จึงเป็นเรื่องของราษฎรที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติที่ยังไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี จึงไม่อาจ
นำมาใช้กับจำเลยได้ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมก่อนมีคำสั่งและไม่มีที่ทำกิน
อยู่ในข่ายที่จะได้รับประโยชน์ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ และ ๖๖/๒๕๕๗ นั้น
เห็นว่า คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๗ และ ๖๖/๒๕๕๗ เป็นคำสั่งที่กำหนดภารกิจ
และอำนาจหน้าที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปราบปรามและจับกุมผู้บุกรุก ยึดถือ ครอบครอง
ทำลาย หรือกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่า ต้องไม่ส่งผลกระทบ

/ต่อประชาชน

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๒ -

ต่อประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งอาศัยอยู่ในที่ดินเดิม ก่อนคำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ ยกเว้นผู้ที่บุกรุกใหม่จะต้องดำเนินการสอบสวนและพิสูจน์ทราบ เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมและดำเนินการตามขั้นตอน อันเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อผ่อนผันให้แก่ราษฎร ซึ่งนางแก้วฟ้าเบิกความรับว่าในปี ๒๕๔๖ เจ้าหน้าที่มาเดินสำรวจป่าที่เกิดเหตุ ให้นางแก้วฟ้านำชี้แนวเขตที่ดินที่ทำกิน เมื่อนำชี้แล้วเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งว่านางแก้วฟ้าครอบครองที่ดินเนื้อที่เท่าใด จากนั้นนางแก้วฟ้าก็ทำกินในที่ดินเรื่อยมาแล้วส่งมอบต่อให้จำเลย แต่ในปี ๒๕๕๗ เจ้าหน้าที่ป่าไม้มาสำรวจที่ดิน จึงทราบว่านางแก้วฟ้าไม่มีรายชื่อที่ได้สำรวจเมื่อปี ๒๕๔๖ เห็นว่า ในปี ๒๕๔๖ เจ้าหน้าที่มาสำรวจที่ดินเพื่อตรวจสอบบุคคลที่ทำกินในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ ก่อนมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำกินต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งนายสนองเบิกความอธิบายเพิ่มเติมว่า นางแก้วฟ้าได้ครอบครองที่ดินตามภาพถ่ายทางอากาศปี ๒๕๔๕ เอกสารหมาย จ.๒๐ ในกรอบสีน้ำเงิน แสดงว่านางแก้วฟ้าเป็นผู้ได้รับสิทธิในการครอบครองที่ดิน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เนื้อที่ ๒๐ ไร่ ๙๘ ตารางวา และนายไพศาล

/อาพรแก้ว

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๓ -

อาพรแก้ว บุตรนางแก้วฟ้าอีกคนหนึ่งก็เป็นผู้ได้สิทธิครอบครองที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เช่นกัน ตามภาพถ่ายทางอากาศเอกสารหมายเลข จ.๒๑ และ จ.๒๒ หากนางแก้วฟ้าครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบในวันที่สำรวจเมื่อปี ๒๕๕๖ ตามที่เบิกความจริง ก็ย่อมปรากฏหลักฐานเช่นเดียวกับภาพถ่ายทางอากาศเอกสารหมายเลข จ.๒๐ ของนางแก้วฟ้าเองหรือภาพถ่ายทางอากาศเอกสารหมายเลข จ.๒๑ ของนายไพศาล การกล่าวอ้างของนางแก้วฟ้าว่าครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุมานานก่อนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงไม่น่าเชื่อและขัดต่อเหตุผล ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า จำเลยเป็นผู้ที่บุกรุกใหม่ตามคำสั่งคณะกรรมการสงวนแห่งชาติที่ ๖๖/๒๕๕๗ ที่จะต้องดำเนินการสอบสวนและพิสูจน์สิทธิ เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม และดำเนินการตามขั้นตอน อันเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อผ่อนผันให้แก่ราษฎรต่อไป ไม่อาจอ้างประโยชน์จากคำสั่งคณะกรรมการสงวนแห่งชาติดังกล่าวมาเพื่อให้ตนเองพ้นผิดได้ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ได้มีการประชุมระหว่างตัวแทนภาครัฐและประชาชนที่สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๗ (นครราชสีมา) จังหวัดนครราชสีมา แล้วมีความเห็นว่าพื้นที่ในตำบลห้วยแย้

/ตำบลวังตะเภา

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๔ -

ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอนองบั้งระหว จำนวน ๑๘๗ ราย ตามเอกสารหมาย ล.๒๙ และ ล.๓๐ รวม ๕ ชุมชน ล้วนปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ก่อนปี ๒๕๔๕ ดังนั้นคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๖/๒๕๕๗ ให้กันพื้นที่ที่มีการครอบครองโดยราษฎร ๑๒๖ ราย ตามเอกสารหมาย ล.๓๐ ได้เลย เป็นการอนุญาตให้ราษฎร ๑๒๖ ราย อยู่อาศัยและครอบครองที่ดินต่อไปได้ตามเอกสารหมาย ล.๒๔ ภายใต้แผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วมตามรายงานการประชุมเอกสารท้ายอุทธรณ์หมายเลข ๑ ซึ่งรวมถึงจำเลยจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกเวนคืนพื้นที่ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๕๙ เห็นว่า แม้รายงานการประชุมตามที่จำเลยกล่าวอ้างจะมีมติให้จำเลยอยู่และครอบครองพื้นที่ที่เกิดเหตุต่อไปได้ก็ตาม แต่รายงานการประชุมดังกล่าวทำขึ้นหลังเกิดเหตุและศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาไปแล้ว จึงไม่มีผลย้อนหลังไปถึงการกระทำของจำเลยที่เป็นมูลเหตุคดีนี้ เมื่อจำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าพื้นที่ที่เกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ แม้จำเลยจะครอบครองนานเพียงใดก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองตามกฎหมาย ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่น ๆ ของจำเลยเป็นรายละเอียด ไม่ทำให้ผลคดี

/เปลี่ยนแปลงไป

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๕ -

เปลี่ยนแปลงไป จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย การที่จำเลย บุกรุก ก่อสร้าง แผ้วถาง เข้ายึดถือทำประโยชน์ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ จึงมีความผิดตามฟ้อง ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยมานั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมเห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยและโจทก์ต่อมาว่า จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ ค่าเสียหายหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยบุกรุกเข้าไปปลูกมันสำปะหลัง ในพื้นที่ที่เกิดเหตุ เนื้อที่ประมาณ ๑๔ ไร่ ๓ งาน ๗๓ ตารางวา ตั้งอยู่ที่ป่าเขาแก่นตา คำ ตำบลห้วยแย้ อำเภอนองบึงระเหว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ อันเป็นการทำลายหรือเป็นเหตุให้เกิดการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามมาตรา ๒๖/๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ส่วนจะต้องรับผิดชอบเพียงใดนั้น เห็นว่า โจทก์มี นายรัชพล พยงสิน ตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงานเบิกความว่า หลังจากได้รับคำสั่งให้ประเมิน

/ความเสียหาย

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๖ -

ความเสียหายในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๑๔ ไร่ ๓ งาน ๗๓ ตารางวา พยานเดินทาง
ไปสำรวจพื้นที่ที่เกิดเหตุและตั้งแปลงเปรียบเทียบโดยเลือกแปลงตัวอย่างที่อยู่ใกล้กัน เพื่อวัดเส้นรอบวง
ของต้นไม้ พื้นที่หน้าตัดของต้นไม้ ความสูงต้นไม้เฉลี่ย ความลาดชันและความยาวด้านลาดเทของดิน
เก็บตัวอย่างดินรวม ๗ จุด เปรียบเทียบกันทั้งสองแปลง แล้วนำข้อมูลทั้งหมดเข้าโปรแกรมคิดคำนวณ
ค่าเสียหาย ปรากฏว่าได้ค่าเสียหาย ๘๖๐,๓๙๕ บาท ตามตารางคำนวณหาผลรวมพื้นที่หน้าตัดลำต้น
และความสูงโดยเฉลี่ยของต้นไม้และโปรแกรมคิดค่าเสียหายเอกสารหมาย จ.๑๓ และ จ.๑๔ เห็นว่า
โปรแกรมการคิดค่าเสียหายทางคอมพิวเตอร์เอกสารหมาย จ.๑๔ มีการจัดทำขึ้นเพื่อจุดประสงค์
ในการประเมินมูลค่าความเสียหายตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ และเพื่อความสะดวกในการพิจารณา
รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในแบบจำลองดังกล่าวจะนำข้อมูลลักษณะทั่วไปของพื้นที่ ลักษณะ
ของดินที่ถูกทำลายกับดินบริเวณพื้นที่ป่าไม้ที่เหลืออยู่โดยรอบป้อนเข้าไปเพื่อคำนวณค่าเสียหายที่ถูกต้อง
และเป็นธรรม ซึ่งในการคิดคำนวณค่าเสียหายทางสิ่งแวดล้อมในคดีนี้ปรากฏในโปรแกรมคิดค่าเสียหาย
เอกสารหมาย จ.๑๔ ระบุข้อมูลทางสิ่งแวดล้อมของป่าที่ถูกทำลาย เช่น ชนิดป่าเต็งรัง พื้นที่หน้าตัดต้นไม้

/ความสูง

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๗ -

ความสูงต้นไม้เฉลี่ย ขนาดพื้นที่ที่ถูกทำลาย ความลาดชัน ความยาวด้านลาดเท และอื่น ๆ ซึ่งสามารถ
คำนวณค่าเสียหายทั้งหมดเป็นเงิน ๘๖๐,๓๙๕ บาท ตามที่โจทก์ฟ้องมา การคิดคำนวณค่าเสียหาย
ดังกล่าวเป็นไปตามหลักวิชาการและเป็นสากลจึงมีความน่าเชื่อถือและเหมาะสม ศาลอุทธรณ์ภาค ๓
แผนกคดีสิ่งแวดล้อมจึงเห็นสมควรกำหนดให้ตามขอ อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น ส่วนอุทธรณ์ของจำเลย
ฟังไม่ขึ้น

อนึ่ง คดีนี้โจทก์กับบรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดเมื่อระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม
๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ต่อเนื่องกันตลอดมา อันเป็นการกระทำความผิดก่อนและหลัง
วันที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับ คือวันที่ ๒๕ พฤษภาคม
๒๕๕๙ กรณีจึงต้องปรับบทลงโทษจำเลยตามกฎหมายใหม่ แต่ศาลชั้นต้นมิได้ปรับบทลงโทษ
ตามกฎหมายใหม่ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมเห็นสมควรปรับบทลงโทษให้ถูกต้อง
โดยโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง
มีระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท แต่ศาลชั้นต้น

/วางโทษจำคุก

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๘ -

วางโทษจำคุกในความผิดฐานนี้มาเพียง ๑๐ เดือน ซึ่งเป็นการวางโทษต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่เมื่อโจทก์มิได้อุทธรณ์ขอให้เพิ่มโทษจำเลย ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมจึงไม่อาจเพิ่มเติมโทษจำเลยได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๒ และศาลชั้นต้น มีคำพิพากษาโดยมิได้สั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมเป็นการไม่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แผนกคดีสิ่งแวดล้อมเห็นสมควรสั่งให้ครบถ้วน

พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๑๔ ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) กับให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติเป็นเงิน ๘๖๐,๓๙๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ.

นางยุพา วงศ์ทองทิวิ

นางสาวธัญลักษณ์ นาควัชร

นายวชิระ เศษแสงศรี

